

הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א

- ראש ישיבת עטרת ישראל -

קעה מקור דין רוב בפסולי אתרוג

שו"ע [או"ח תרמח, ט] 'עלתה חזזית עליו אם בשנים או בשלשה מקומות פסול, ואם במקום אחד אם עלה על רובו פסול, ואם על חוטמו אפילו כל שהוא פסול', וחוטמו היינו ממקום שמתחיל להתקצר ולהתחדד כלפי ראשו. ובסעיף יב 'מחוטמו ואילך דהיינו ממקום שמתחיל לשפע עד הפיטמא פוסל חזזית, וכל שינוי מראה בכל שהוא, ויש מי שאומר דה"ה דיבש פוסל שם בכל שהוא'.
וכתב הגר"א [ה] דההבדל לדעת הדעה הרא' בין חזזית לבין יבש ונסדק, הוא משום 'דכי פסלין בחוטמו בכ"ש, דוקא אותן הפסולין שפוסלין ברובו כמו חזזית, וכמ"ש בירושלמי חוטמו כרובו לפסול', והדברים צ"ב.

ויש לעיין בעיקר הך דינא שנאמר בפסולין אלו דין רוב או דין כל, האם המה שיעורים שניתנו בעיקר חלות שמם, שאם אין בהם שיעור זה, אינו בכלל יבש או נסדק, או שזהו שיעור שנאמר באתרוג עצמו, שאף ששם יבש נסדק וכדו', אעפ"כ אינם פוסלין אלא כשרובו או כולו יבש או נסדק כל חד כדיניה, והלא פסולן של כל אלו פסול 'הדר' ניהו כמפורש בגמ', אשר לכן הוא דאיבעיא לן אם שיעורין אלו בעצם שם פסולן נאמר, או בדין פסולן נאמר, שעצם שם פסולן הוא יבש נסדק וכדו', ואילו דין פסולן הוא זה, אם נגרע שם הדר שבו, ובגריעותא דין הוא שנאמר שיעורא דרובו או כולו.
וביותר, דשיעורא דרובו או כולו, מלבד דהם חלוקים בעצם שיעוריהם, הלא הם גם חלוקים בגדרם, שכן שיעורא דכולו הוא ודאי דין שיעור מסויים אשר נאמר בד' מינים או בכל היכא דנמצא דין כולו כמו בטריפות, ויתכן שמדין שיעורין הלכה למ"מ אתינן עלה, מה שאין כן דין רובו, אין זה דין שיעור כלל, אלא דמדין רובו ככולו דכה"ת אתינן עלה, וע"כ דלפי"ז אדרבא מעיקר הדין נאמר בהם שיעורא דכל, אלא דשוב שייכא ההלכתא דרובו ככולו. ומעתה צ"ע כיון דמעיקר הדין נאמר בפסולין אלו שיעור של כולו, אמאי באמת לא תאמר בהו ההלכה דרובו ככולו לכו"ע בכל הפסולין.

הגאון רבי מנדל אטיק שליט"א

- ראש ישיבת באר צבי -

קעט דין ביטול בסכך

במתני' 'ושחמתה מרובה מצילתה פסולה', ופרש"י דהמועט בטל ברוב והרי הוא כמי שאינו וע"ש הסכך קרויה סוכה. ותמוה, מה צריך לזה דמיעוט הצל בטל ברוב, והוי כמי שאינו, הרי כיון דהתורה הצריכה סיכוך, וצריך שתהיה כל הסוכה מסוככת, או לכל הפחות רובה, וכיון דאיכא רוב חמה בסוכה, חשוב דאין הסוכה מסוככת כלל.
ועוד יש לתמוה בעצם דבריו שכתב דמיעוט הצל בטל ברוב, הרי ליכא הכא תערובת בכה"ג, ומאי שייכא לדין ביטול, וצ"ע.

הגאון רבי יהושע אייכנשטיין שליט"א

- ראש ישיבת יד אהרן -

קפ העמדת גדר אי חשיב תשובה

בגמ' יומא [פו, א] איתא ארבעה חילוקי כפרה הן, עבר על עשה ושב אינו זז משם עד שמוחלין לו, עבר על לא תעשה ועשה תשובה, תשובה תולה ויוה"כ מכפר, עבר על כריתות ומיתות ב"ד ועשה